

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon

Andreas Riis Fossnes, 33371209

Uttalelse - høring av søknader - Tønsberg / Gulliåsen / Askehaug transformatorstasjoner - Statnett

Vi viser til oversendelse fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) datert 26.09.2025, med utsatt frist for uttalelse til 01.12.2025.

Saken gjelder

Saken gjelder høring av konsesjonssøknad og konsekvensutredning for bygging og drift av Tønsberg, Gulliåsen og Askehaug transformatorstasjoner i Tønsberg og Sandefjord kommuner.

Rollen til Statsforvalterens fagavdelinger

Statsforvalterens fagavdelinger skal med hjemmel i plan- og bygningsloven § 3-2 påse at planer ikke er i strid med nasjonale og viktige regionale interesser innen miljøvern, klima, landbruk, samfunnssikkerhet, folkehelse, barn og unges interesser og gravplasser.

Statsforvalteren ved fagavdelingene kan fremme innsigelse til en plan, dersom den er i strid med nasjonale eller viktige regionale interesser vi er satt til å ivareta, jf. energiloven § 2-2 og plan- og bygningsloven § 5-4.

Fagavdelingenes vurdering

Statsforvalteren har mottatt tre søknader samlet i én oversendelse. Vi vurderer det derfor naturlig å gi uttalelser i ett samlet brev. Vi vil først gi noen generelle, temabaserte tilbakemeldinger som vil gjelde alle søknadene, og deretter uttalelser om spesifikke forhold i hver enkelt søknad.

Jordvern

Bevaring av dyrka og dyrkbar jord er en nasjonal interesse. De siste årene har jordvernet blitt styrket, sist i juni 2023 da Stortinget vedtok oppdatert jordvernstrategi der det blant annet ble fastsatt et nytt nasjonalt innskjerpet jordvernmål (Prop. 121 S (2022-2023) vedlegg 9). Ny målsetning er at omdisponeringen av dyrka jord ikke skal overstige 2000 dekar per år, og at målet skal nås innen 2030. Innskjerpingen av jordvernmålet fremheves også i nye *Nasjonale forventninger til regional og*

kommunal planlegging 2023-2027. Jordvernet omfatter fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite. Jordvernet inkluderer dyrkbar jord, som også må ivaretas.

Vi registrerer at alle tre søknadene vil føre til midlertidig og permanent beslag av dyrka jord både ved bygging av og sanering av master og andre midlertidige og permanente tiltak. Statsforvalterens landbruksavdeling legger vekt på samfunnsinteressene i sakene, og aksepterer at noe dyrka jord må omdisponeres. Vi vil imidlertid be om at minst mulig av denne jorda berøres og at påvirket areal begrenses til det som er strengt nødvendig. Det må sikres tilstrekkelig buffersone mot både dyrka og dyrkbare arealer.

Landbruksavdelingen anbefaler at anleggsarbeid på midlertidige riggplasser og adkomstveier som berører dyrka jord gjennomføres når forholdene ligger til rette for det, slik at det blir minst mulig skader på matjorda/hindre jordpakking, f.eks. at jorda ikke er for bløt. Vi ber derfor om at det stilles konsesjonsvilkår om oppfølging av anleggsarbeidet med bistand av jordbruksfaglig kompetanse for å unngå alle slike skader.

Vi er positive til at det skal utarbeides matjordplaner som implementeres i detaljplanene. Fundamentering av master må også innebære fundamenter under jordoverflaten, så dypt at det er mulig å drive jordbruksarealet på normal måte utenfor selve masta.

Naturmangfold

Vi registrerer at tiltaksområdene for transformatorstasjonene, inkludert midlertidige rigg- og anleggsområder og kabeltrasseer er kartlagt for naturtyper etter NiN-metodikken.

Vår generelle tilbakemelding er at de kartlagte naturtypene i rydebeltet for kabeltraseene bør søkes bevart der det er mulig. Vi ber om at det stilles konsesjonsvilkår om at naturtyper av nasjonal interesse herunder hule eiker i rydebeltene, skal søkes bevart og at dette må komme tydelig frem i fremtidige driftskontrakter.

Vassdrag og vannmiljø

Finstøv fra uttak, knusing og transport av steinmasser kan spres med luft og vann, og føre til økt tilførsel av partikler og næringsstoffer i nærliggende vannforekomster. Dette kan gi negative miljøeffekter som nedslamming og dårlig sikt, og påvirke arter og økosystem negativt.

Vannforekomster skal beskyttes mot forringelse og opprettholdes i minst god økologisk og kjemisk tilstand, jf. vannforskriften §§ 4, 5 og 12 og den regionale vannforvaltningsplanen.

Tveitelva, som renner gjennom tiltaksområdet ved Tønsberg og Gulliåsen transformatorstasjoner, har moderat økologisk og dårlig kjemisk tilstand. Ved Askehaug har Borgebekken dårlig kjemisk og økologisk tilstand og Merkedamselva har moderat økologisk tilstand. Tiltakene må ikke forverre tilstanden i disse vannforekomstene. Det må gjennomføres overvåkning av vannkvalitet i nærliggende bekker og vassdrag, og eventuelle avvik må følges opp med ytterligere tiltak.

Tveitelva og Merkedamselga er kartlagt etter DN-håndbok 13 som viktige gytebekker for sjørørret. Det er viktig at vassdragene ikke utsettes for partikkelavrenning. Vi ber om at det stilles konsesjonsvilkår om at vassdragene må beskyttes mot partikkelavrenning fra tiltaksområdene og de midlertidige rigg- og anleggsområdene. Tiltak for å forhindre slik avrenning vil være å etablere oppfangsdammer eller sedimentasjonsdammer der partikler fra sprengstein eller andre tilførte masser fanges opp.

Vi minner også om ivaretagelse av kantvegetasjon langs vassdrag, jf. vannressursloven § 11. Vi ber om at det stilles konsesjonsvilkår om at vegetasjonsbeltet ivaretas der ledningstraseer krysser vassdrag. Vi viser også til Miljødirektoratets veileder [Vannmiljø i arealplanlegging](#).

Forurensning

Dersom sulfidholdige steinmasser påtreffes under anleggsarbeidet, må disse håndteres i tråd med forurensningsforskriften kapittel 30, og eventuelle krav etter forurensningsloven § 11. Massene kan ikke mellomlagres, og avrenning fra massene må ikke forekomme.

Støy og støv

Vi forutsetter at *Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging* (T-1442/2021) legges til grunn og hensynet til støy må bli tilfredsstillende utredet og ivaretatt i henhold til retningslinjen, både i drifts- og anleggsfasen.

Både ved Tønsberg/Gulliåsen og Askehaug planlegges knuseverk. Knuseverk medfører utslipp av finstøv og støy som kan påvirke naboer, vannforekomster, dyre- og planteliv, herunder fugleliv og vilt. Vi minner om at knuseverk som produserer pukk, grus, sand og singel omfattes av forurensningsforskriften kapittel 30 og er meldepliktig til Statsforvalteren, jf. vårt [meldeskjema for knuseverk](#).

Tønsberg transformatorstasjon

Deponi

I tilknytning til Tønsberg transformatorstasjon er det foreslått å etablere et deponi på ca. 46 dekar med kapasitet til inntil 100 000 m³ løsmasser. Massene vil bestå av topplag, torv, silt, sand og leire (ikke sprengstein). Gjennomsnittlig fyllingshøyde er beregnet til 5 meter, med maksimal høyde på 10 meter over dagens terreng.

Deponiet er foreslått plassert på naturtypen Svartåsen 2, en lågurtedellauvskog som er kategorisert som sårbar (VU) og dermed av nasjonal interesse. Statsforvalterens miljøavdeling vurderer at plasseringen kommer i konflikt med nasjonale interesser vi er satt til å ivareta. Tiltaket vil medføre betydelig forringelse av naturtypen og kan påvirke vannføringen til bekken nord for området.

Etablering av deponiet medfører i tillegg beslag av ca. 1,3 dekar fulldyrka jord, i tillegg vil permanent tilkomstvei legge beslag på 4 dekar fulldyrka jord. Vi merker oss at det skal utarbeides en matjordplan som omfatter alle masser, inkludert masser fra plassering av nye master.

Konsesjonssøknaden opplyser at stedlige masser skal brukes til revegetering av fyllinger og permanent deponi. Vi forventer at det gjøres en vurdering av hvordan disse massene kan utnyttes ytterligere for å redusere mengden som må deponeres. Vi ber om at det gjennomføres en ny vurdering av alternative plasseringer for deponiet, samt hvordan massene kan brukes på en måte som reduserer behovet for deponering. Vurderingen bør også inkludere muligheten for avbøtende tiltak, som spredning av masser i eksisterende nedhogde traséer, ytterligere bruk som topplag i områder som kan revegeteres, eller til jordforbedring på nydyrkingsarealer.

Friluftsliv

Der det er foreslått å plassere stasjonsområdet, er klassifisert som et svært viktig friluftslivsområde. Planen bør ta hensyn til områder som er klassifisert som viktige eller svært viktige friluftslivsområder, jf. Miljødirektoratets Naturbase, samt andre områder med nasjonal eller regional betydning for friluftsliv.

Planen må sikre allmennhetens tilgang til viktige friluftslivsområder, inkludert områder langs vassdrag, samt stier og løyper. Den foreslåtte plasseringen ligger i et område med flere merkede og umerkede stier og løyper. Det er foreslått avbøtende tiltak som omlegging av stisystem forbi anlegget for å opprettholde forbindelseslinjer, bevaring av vegetasjonsskjerm og revegetering med stedegne arter.

Vi støtter disse tiltakene, men savner en vurdering av alternative plasseringer av stasjonen på Gulliåsen som i mindre grad kommer i konflikt med friluftslivet og reduserer barriereeffekten, for eksempel nærmere området der det i dag pågår masseuttak og masselagring.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Tønsberg transformatorstasjon ligger delvis innenfor områder med marine avsetninger og innenfor aktsomhetsområde for kvikkleire. Det er gjennomført geotekniske undersøkelser der det ble påvist kvikkleire på enkelte punkter.

Vi forventer at grunnforholdene og risikoen for skred blir hensyntatt og ivaretatt i detaljprosjekteringen. For råd og veiledning om forhold knyttet til grunnforhold, flom og skredfare, henviser vi til NVE som er nasjonal flom- og skredmyndighet. Det må også tas en vurdering av hvordan klimaendringer kan påvirke og eventuelt forsterke risikoen for skred.

Gulliåsen transformatorstasjon

Deponi

Se merknad til Tønsberg transformatorstasjon, det samme vil gjelde Gulliåsen.

Naturmangfold

Naturtype av nasjonal interesse

En kartlagt naturtype som består av en gammel fattig edellauvskog med svært høy kvalitet og sentraløkosystemfunksjon blir vesentlig påvirket som følge av valgt plassering av stasjonen. I oversendt dokumentasjon kommer det frem at denne naturtypen allerede er sterkt forringet, da det er gjennomført hogst i denne samt etablert skogsbilvei.

Fugleliv

Mastene som skal bære kraftlinjene fra Gulliåsen over til Tveitenåsen er foreslått plassert på jordet Ekebergmyra. Dette jordet blir ved større regnskyll fylt med vann og tiltrekker seg en rekke fuglearter. I Naturbase er det registrert flere trua fuglearter, herunder:

kritisk trua arter (CR)

- vipe, *Vanellus vanellus*
- hettemåke, *Chroicocephalus ridibundus*

sterkt trua arter (EN)

- taigasædgås, *Anser fabalis*
- knekkand, *Spatula querquedula*
- storspove, *Numenius arquata*

sårbare arter (VU)

- stjertand, *Anas acuta*
- fiskemåke, *Larus canus*

- dverglo, *Thinornis dubius*
- hønehauk, *Astur gentilis*
- gulspurv, *Emberiza citrinella*
- skjeand, *Spatula clypeata*
- gråmåke, *Larus argentatus*
- kornkråke, *Corvus frugilegus*
- brushane, *Calidris pugnax*
- granmeis, *Poecile montanus*

Alle de nevnte artene er av nasjonal interesse. I konsesjonssøknaden er det foreslått som avbøtende tiltak at dersom det skulle oppstå situasjoner med økt fugledød pga. kollisjoner, skal det vurderes behov for fugleavvisere på nye ledningstraseer. Vi mener det store antallet av truede arter og potensialet for konflikt er så høyt at det må stilles konsesjonsvilkår om fuglemarkører ved etablering av kraftlinjer, jf. føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9.

Askehaug transformatorstasjon

Forurensset grunn

I konsesjonssøknaden kommer det frem at det er påvist noe forurensset grunn på arealet for nytt stasjonsområde. I tillegg er det mistanke om forurensset grunn i områder for nye mastepunkter. Der det er forurensset grunn i området skal tiltakshaver sørge for at det blir utført nødvendige undersøkelser for å kartlegge omfanget og betydningen av forurensning i grunnen.

Vi minner om at temaet grunnforurensning er regulert i forurensningsforskriftens kapittel 2, som inneholder klare bestemmelser om partenes ansvar, om tiltaksplan, godkjenning og forurensningsmyndighet

Vi registrerer at det i forslag til detaljplan er beskrevet at forurensset grunn skal håndteres i henhold til forurensningsforskriften kapittel 2, og at det skal utarbeides tiltaksplan som godkjennes av kommunene. Vi registrerer at det skal gjøres ytterligere undersøkelser på disse arealene etter Miljødirektoratets veileder for forurensset grunn og at det skal utarbeides tiltaksplan ved eventuelle funn. Tiltaksplanen må sikre oppfølging, eksempelvis at arbeidet skal stanses eller at supplerende prøvetaking må gjennomføres.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Ved Askehaug transformatorstasjon er det i NVE atlas kartlagt større områder med kvikkleire og høy faregrad. Vi registrerer at det i detaljplanen er lagt inn føringer om at det skal tas hensyn til kvikkleireområder ved etablering av nye tiltak samt sanering av eksisterende mastepunkter. Det skal heller ikke lagres masser i slike områder. Vi forventer at grunnforholdene og risikoen for skred blir hensyntatt og ivaretatt i detaljprosjekteringen. For råd og veiledning om forhold knyttet til grunnforhold, flom og skredfare, henviser vi til NVE som er nasjonal flom- og skredmyndighet. Det må også tas en vurdering av hvordan klimaendringer kan påvirke og eventuelt forsterke risikoen for skred.

Med hilsen

Lene Ottersen (e.f.)
fungerende plansjef

Andreas Riis Fossnes
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

STATNETT SF

Vestfold fylkeskommune

Tønsberg kommune

Sandefjord kommune

Statens vegvesen - Transport og samfunn

BANE NOR SF

Postboks 4904 Nydalen

Postboks 1213 Trudvang

Postboks 2410

Postboks 2025

Postboks 1010 Nordre Ål

Postboks 4350

0423 OSLO

3105 TØNSBERG

3104 TØNSBERG

3202 SANDEFJORD

2605 LILLEHAMMER

2308 HAMAR